

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ СТУДЕНТАМ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

У статті розглядаються особливості викладання англійської мови за професійним спрямуванням майбутнім фахівцям у сфері фізичного виховання та спорту та аналізуються інтерактивні методи навчання як засіб вдосконалення іншомовної спортивної комунікації. Наголошується, що при викладанні англійської мови студентам фізичного виховання та спорту треба враховувати специфіку спортивної термінології та прикметні риси майбутнього фаху студентів. У роботі порушується питання використання інтерактивних методів навчання як основного фактору оптимізації процесу опанування студентами англійської мови за професійним спрямуванням, що дає можливість сформулювати у студентів необхідні фахові навички та іншомовну спортивну комунікацію.

Ключові слова: англійська мова за професійним спрямуванням; інтерактивні методи викладання; іншомовна спортивна комунікація; рольова гра; мотивація.

Постановка проблеми. Розвиток спорту в Україні протягом останніх десятиріч та розширення міжнародного співробітництва у сферах фізичного виховання та спорту спричинили необхідність володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування фахівців фізичного виховання та спорту на основі характерних особливостей спеціальності. Спеціалісти, у тому числі і спортсмени, все частіше здійснюють міжкультурне спілкування пов'язане з їхньою діяльністю, що привело до значного зростання популярності вивчення англійської мови спортивного спрямування. Тому навчання студентів факультету фізичного виховання та спорту англійській мові за професійним спрямуванням базується перш за все на врахуванні професійних потреб майбутніх фахівців.

Мета статті: розглянути особливості викладання англійської мови за професійним спрямуванням майбутнім фахівцям фізичного виховання та спорту; проаналізувати використання інтерактивних методів навчання як ефективного засобу формування іншомовної спортивної комунікації.

Аналіз актуальних досліджень. Сьогодні, на думку провідних вітчизняних науковців (В. П. Андрущенко, П. О. Бех, І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, Г. В. Онкович, В. Г. Редько та ін.), якість вищої освіти значною мірою залежить від рівня володіння випускниками університетів іноземними мовами, зокрема англійською. Проте рівень володіння іноземною мовою у випускників нефілологічних спеціальностей не завжди відповідає сучасним вимогам. Саме тому все більше уваги приділяється аспектам навчання іноземної мови як мови професійного спілкування. Так, проблеми викладання іноземної мови за профе-

сійним спрямуванням висвітлені в публікаціях таких авторів, як: С. В. Вадаська, А. В. Павлович [5], Л. М. Жигжитова, М. О. Лебедева [4], А. Б. Сарієва [7], С. Є. Романчук, І. В. Понамарьова, А. В. Ковальова, І. А. Горобець [2] та інші.

Методи дослідження. У процесі роботи над статтею проаналізовано останні публікації з теми дослідження, виявлено проблемні питання шляхом опитування викладачів англійської мови на нефілологічних факультетах та анкетування студентів факультету фізичного виховання та спорту, здійснено контент-аналіз запитів здобувачів вищої освіти нефілологічного профілю щодо рівня володіння англійською мовою.

Виклад основного матеріалу. Інтенсивний розвиток міжнародних спортивних контактів обумовлює необхідність оволодіння студентами факультетів фізичного виховання та спорту комунікативної іншомовної компетенції для спілкування із зарубіжними колегами на міжнародних змаганнях, чемпіонатах, Олімпіадах. Розширення наукових зв'язків, виїзди фахівців за кордон з метою вивчення досвіду зарубіжних колег, для участі в міжнародних наукових симпозиумах, конференціях також підвищує попит на володіння іноземною мовою. У зв'язку з цим виникають підвищені вимоги до рівня мовної підготовки фахівців спортивного напрямку.

Однак за наявності досить великої кількості теоретичних напрацювань і практичних методик викладання іноземної мови рівень володіння ним у фахівців нефілологічного профілю доволі низький, а у студентів факультетів фізичного виховання та спорту вкрай недостатній.

Серйозними причинами низької результативності навчання є незатребуваність іноземної мови в практичній діяльності фахівців фізичного виховання та спорту; недостатня розробленість низки важливих питань навчання і організації навчального процесу з англійської мови з урахуванням специфіки факультетів спортивного профілю, відсутність навчальних матеріалів і посібників, що відповідають цілям і умовам навчання [8, с. 179].

Оволодіння іншомовної комунікативної компетенції студентами-спортсменами буде більш ефективним, якщо змінити організацію навчання таким чином, щоб у ньому переважало усне спілкування на спортивні теми, що викликають особисту зацікавленість студентів. Навчання спілкуванню студентів факультету фізичного виховання та спорту на спортивно-орієнтовану тематику має більшу ефективність в умовах динамічно мінливої тематики.

Мотивація є одним із найважливіших елементів удосконалення професійного навчання англійської мови, адже студент повинен розуміти, для чого він вивчає англійську мову та як він може використати здобуті знання в майбутньому. Тобто кінцева мета навчання повинна відповідати окресленим уявленням студента про його майбутню професійну діяльність.

За умов, коли вищезазначені фактори навчання мови не реалізуються, навчальний процес обмежується лише перекладом текстів та аналізом граматичних явищ і різноманітних конструкцій. Якщо ж ці фактори реалізуються достатньою мірою, студент має можливість оволодіти професійно-комунікативною компетенцією, здатністю активно брати участь у спілкуванні, розвивати важливі фахові якості, що є головною метою сучасної особистісно-орієнтованої професійної освіти [1].

Однією з особливостей професійно-орієнтованого вивчення англійської мови майбутніми фахівцями фізичного виховання та спорту є те, що студенти, крім загальнонавчальної лексики, вивчають вузькоспеціалізовану лексику спортивної галузі [8, с. 179].

При вивченні англійської спеціалізованої спортивної лексики треба враховувати, що в професійній спортивній термінології є безліч слів, які вживаються в переносному значенні або відразу в декількох значеннях залежно від виду спорту. Наприклад, у керлінгу англійським словом «end» (кінець) позначають не фінал гри, а один з 10 її періодів. Слово «draw» у футболі означає «нічия», в керлінгу це «кидок», а ще це ж слово може вживатися в значенні «жеребкування». Багато що залежить і від різновиду англійської: одну і ту ж гру британці називають «football», а американці – «soccer».

Окрім того, багато спортивних термінів англійська запозичила з інших мов. Наприклад, альпіністи використовують терміни запозичені з французької та німецької мов, а в східних єдиноборствах поширені японські і китайські запозичення. Також у спортивній лексиці часто зустрічаються несловникові терміни: в автомобільному «gruove» – краща, найбільш ефек-

тивна траєкторія проходження кола або «dialed in» – хороша керуваність автомобіля.

Усе більшого поширення набувають інтерактивні методи навчання, які дають можливість поєднувати індивідуальні, парні та групові види роботи, значно підвищують рівень володіння мовним матеріалом і внутрішню мотивацію студентів [4].

Суть інтерактивного навчання в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії викладача та всіх студентів. Інтерактивне навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, вирішення певних проблем на основі аналізу обставин та відповідної ситуації [6]. Тому саме інтерактивне навчання є найдієвішим методом навчання англійської мови за професійним спрямуванням та ефективно підходить для студентів факультету фізичного виховання та спорту.

Серед інтерактивних методів навчання особливого значення для становлення особистості майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту набуває застосування імітаційно-ігрового підходу до організації навчальної діяльності. Рольова гра на заняттях з англійської мови, що імітує майбутню професійну діяльність, сприяє виробленню у студентів необхідних професійних умінь і навичок. Рольова гра дозволяє тим, хто навчається, не тільки відчувати себе у певній комунікативній ролі, а й виявити свої емоції, інтелектуальні здібності, творчу уяву та креативність [3, с. 218].

Темами для рольових ігор-імітацій у навчанні студентів англійської мови за професійним спрямуванням мають бути такі, що пов'язані з їхньою майбутньою професійною діяльністю. Технологія навчання в рольовій грі передбачає наступні етапи: підготовка до гри (розподіл ролей, інструктаж учасників гри, підготовка ролей); проведення гри, що включає програвання ситуацій і ролей кожним учасником; аналіз учасниками проведеної гри [3, с. 219].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Особливістю навчання англійської мови за професійним спрямуванням майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту є максимальне врахування специфіки професійної сфери. Тому потрібно наблизити зміст та методи навчання до практичних потреб, інтересів та мотивації студентів, з обов'язковим урахуванням особливостей спортивної англійської термінології. Необхідно підбирати навчальний матеріал, що відображає сучасні та професійні вимоги спортивної сфери. Доцільно використовувати інтерактивні методи навчання, які дозволяють наблизити навчання до реальних умов та сприяють усебічному розвитку студентів.

Перспективи подальших розвідок за цим напрямом. Численні особливості викладання іноземної мови за професійним спрямуванням потребують свого подальшого дослідження з метою пошуку методів та засобів навчання, які дозволять підвищити рівень мовної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту, що є однією з умов їхньої успішної професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Вороніна Г. Р. Формування комунікативної компетенції професійного спрямування у вищій школі / Г. Р. Вороніна // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1067>.
2. Горобець І. А. Інноваційні технології у викладанні іноземної мови професійного спрямування. Текст / І. А. Горобець, Г. Я. Маковська // Молодий вчений. – 2018. – № 3. – С. 56–59.
3. Іщенко Л. Й. Використання рольових ігор у процесі викладання іноземних мов : проблеми теорії та практики / Л. Й. Іщенко // Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. Збірник наукових праць. Педагогіка. – 2009. – № 17. – С. 214–221.
4. Лебедева М. О. Вплив інтерактивних методів на ефективність навчання іноземної мови / М. О. Лебедева // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1089>.
5. Павлович А. В. Використання інтерактивних методів навчання у викладанні іноземної мови професійного спрямування у вищій школі / А. В. Павлович // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1064>.
6. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко / за ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А. С. К., 2004. – 192 с.
7. Сарієва А. Б. Сучасні підходи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі / А. Б. Сарієва // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1065>.
8. Теличко М. В. Проблематика викладання іноземної мови у сфері спортивної комунікації / М. В. Теличко, О. В. Абрамів, М. С. Гайдук // Молодий вчений. – 2018. – № 3. – С. 178–181.

Е. А. Березовская,

ЧНУ ім. Петра Могили, г. Николаев, Україна

ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ПО ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ НАПРАВЛЕНИЮ СТУДЕНТАМ ФАКУЛЬТЕТА ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ И СПОРТА

В статье рассматриваются особенности преподавания английского языка по профессиональному направлению будущим специалистам в сфере физического воспитания и спорта и анализируются интерактивные методы обучения и совершенствования иноязычной спортивной коммуникации. Отмечается, что при преподавании английского языка студентам физического воспитания и спорта надо учитывать специфику спортивной терминологии и отличительные черты будущей специальности студентов. В работе поднимается вопрос использования интерактивных методов обучения как основного фактора оптимизации процесса освоения студентами английского языка по профессиональному направлению, что дает возможность сформировать у студентов необходимые профессиональные навыки и иноязычную спортивную коммуникацию.

Ключевые слова: английский язык по профессиональному направлению; интерактивные методы преподавания; иноязычная спортивная коммуникация; ролевая игра; мотивация.

О. А. Berezovska,

Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine

PECULIAR FEATURES OF TEACHING ENGLISH LANGUAGE FOR PROFESSIONAL ORIENTATION TO STUDENTS OF FACULTY OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

The article researches the peculiarities of teaching English for professional orientation to future specialists in the field of physical education and sports and analyzes interactive methods of teaching and improving foreign language sports communication. It is noted that, when teaching English to students of physical education and sports, one must take into the account the specifics of sport terminology and the hallmarks of the future specialty of students. The issue of the use of interactive teaching methods as the main factor of optimization of the process of English for professional orientation students' learning is raised in the work, which makes it possible to form students with the necessary professional skills and other language sports communication.

Key words: English for professional orientation; interactive teaching methods; foreign language sports communication; role-playing game; motivation.

Рецензенти: Мещанинов О. П., д-р пед. наук, професор, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Николаїв, Україна;

Болюбаш Н. М., канд. пед. наук, доцент, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Николаїв, Україна.